

PRZEGLĄD

Journal of Nations

NARODOWOŚCIOWY

redakcja naukowa

Bernadetta Nitschke

Stefan Dudra

nr **1** / 2012

PRZEGLĄD NARODOWOŚCIOWY
– JOURNAL OF NATIONS

Studia poświęcone mniejszościom narodowym i etnicznym
pod red. Stefana Dudry i Bernadetty Nitschke

KURDOWIE

Nr 1/2012

Zielona Góra 2012

RADA WYDAWNICZA

Krzysztof Urbanowski (*przewodniczący*),
Marian Adamski, Rafał Ciesielski, Michał Drab,
Maria Fic, Bohdan Halczak, Andrzej Maciejewski,
Janusz Matkowski, Anna Walicka, Zdzisław Wołk
Ryszard Błażyński (*sekretarz*)

UNIWERSYTET
ZIELONOGÓRSKI

P-2340/II
62 12013

RECENZJA

Janusz Wiśniewski

REDAKCJA

Jerzy Majchrzak

KOREKTA

Beata Szczeszek

PROJEKT OKŁADKI

Jacek Papla

SKŁAD I ŁAMANIE

Zbigniew Oleśniewicz

© Copyright by Uniwersytet Zielonogórski
Zielona Góra 2012

ISBN 978-83-7481-471-3

OFICyna WYDAWNICZA UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

65-246 Zielona Góra, ul. Podgórna 50
tel./fax. 068 328 78 64,
www.ow.uz.zgora.pl, sekretariatow@adm.uz.zgora.pl
Druk: Zakład Poligraficzny UZ

661 2012

Spis treści

Przedmowa	5
Stefan Dudra, Bernadetta Nitschke <i>Kurdowie i Kurdystan</i>	7
Joanna Niekrasz <i>Sytuacja Kurdów w Turcji na przestrzeni wieków</i>	21
Piotr Pochyły <i>Kurdowie w Iraku na przestrzeni wieków</i>	41
Maria Giedz <i>Kurdystan syryjski i zamieszkujący go Kurdowie</i>	69
Błażej Grygo <i>Kurdyjska koncepcja narodu i poszukiwanie suwerenności</i>	87
Agnieszka Graczyk <i>Jezydyzm i jego wyznawcy w obliczu historii i współczesnego Iraku</i>	107
Joanna Bocheńska <i>Kurdyjska kultura w poszukiwaniu piękna i tożsamości</i>	127
Adrianna Maško <i>Wolna i waleczna – kobieta kurdyjska między mitem a rzeczywistym losem</i>	147
Farhang Muzaffar Muhammad <i>Wpływ literatury perskiej na literaturę kurdyjską</i>	171
Summary	185
Recenzje i omówienia	193

Przedmowa

Pierwszy numer „Przeglądu Narodowościowego – Journal of Nations”, który powstał z inicjatywy Pracowni Badań nad Mniejszościami Narodowymi i Etnicznymi w Instytucie Politologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, ma stanowić początek tematycznego cyklu wydawniczego poświęconego zagadnieniom mniejszości narodowych i etnicznych na świecie i w Polsce. Problematyka ta jest o tyle istotna, że ostatnie dziesięciolecia XX wieku, podobnie jak początek XXI wieku, upłynęły pod znakiem problemów narodowościowych i etnicznych. Redaktorzy i autorzy artykułów w poszczególnych tomach postawili sobie zadanie przedstawienia problematyki, która będzie się koncentrować wokół zagadnień związanych z mniejszościami narodowymi i etnicznymi. Wiąże się ona jednak ściśle z konfliktami etnicznymi, kwestią tożsamości, problemem trwałości stereotypów narodowych i zadaniami współczesnych państw narodowych.

Nadszedł czas, że mniejszości narodowe i etniczne odzyskują swoją historię, demitologizują obowiązujące dotąd interpretacje dziejów najnowszych, ale same nie są wolne od własnych mitów, uproszczeń i jednostronności. Ponadto ta dokonująca się przemiana pamięci może być po części odbiciem zmian pozycji mniejszości narodowych jako grup społecznych.

We współczesnym zglobalizowanym świecie tradycje wielokulturowości winny być szczególnie cenne. Różnorodność kulturowa, a tym samym etniczna ludzkiego świata, choć trudna do całkowitego ogarnięcia, jest imponująca. Należy się zgodzić z J.J. Preece, że mniejszości są często outsiderami, rzucającymi wyzwania dominującym zasadom. To tłumaczy, dlaczego kwestie mniejszości wkraczają w sferę polityki. Bardzo często następuje bowiem zderzenie wartości pomiędzy różnorodnością i wspólnotą, dla którego nie ma ostatecznego rozwiązania.

Sytuację tę najlepiej odzwierciedla tematyka pierwszego numeru „Przeglądu Narodowościowego – Journal of Nations”, poświęconego ludności kur-

dyjskiej. Zamieszkuje ona Kurdystan, który jest terenem podzielonym między cztery państwa: Iran, Irak, Syrię i Turcję. Kurdowie są narodem szacowanym na ok. 25-30 mln ludzi nieposiadającym własnej państwowości. Tym samym niewątpliwie problemy, z którymi musieli i muszą się zmagać, zasługują na naszą uwagę i zainteresowanie.

Stefan Dudra
Bernadetta Nitschke